

בבית המשפט העליון

בר"ם 5006/12

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

המבקשת: עיריית גבעתיים

נגד

המשיבים: 1. יעקבי אמיר
2. יעקבי ענת

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לעניינים מינהליים בתל אביב-יפו (כב' השופטת מ' אגמון-גונן) בתיק ת"צ 040550-12-10 מיום 29.05.2012

בשם המבקשת: עו"ד תמר לרנר

בשם המשיבים: עו"ד עדי מוסקוביץ; עו"ד דביר גליזר;
עו"ד יואב חמדי הלוי

החלטה

בקשה רשות לערער על החלטת בית המשפט לעניינים מינהליים בתל אביב-יפו (כב' השופטת מ' אגמון-גונן) שדחתה בקשה לסילוק על הסף של בקשה לאישור תובענה ייצוגית מחמת מעשה בית-דין ואישרה את ניהול התובענה כייצוגית.

1. המשיבים, תושבי גבעתיים משנת 2010, הגישו נגד המבקשת (להלן: העירייה), ככובעה כרשות כבאות עירונית לפי חוק שירותי כבאות, התשי"ט-1959, תובענה מינהלית ובקשה לאשרה כייצוגית (להלן: בקשת האישור). בבסיס בקשת האישור עומדת הטענה כי העירייה גבתה מהמשיבים ומשאר תושביה "ארנונה מיוחדת – אגרת כבאות" (להלן: אגרת כבאות) ובכך גרמה להעלאה חריגה של תעריפי הארנונה מבלי שקיבלה קודם לכן אישור של שרי הפנים והאוצר כנדרש על פי "דיני ההקפאה". נטען כי האגרה נגבתה בסכום קבוע שאינו נגזר מאופן השימוש בנכס ומשטחו, והתבקש סעד המצהיר כי העירייה אינה זכאית להמשיך לגבות את האגרות וכן סעד של השבה.

הקבוצה שבשמה התבקש לנהל את התובענה היא כל מי שהעירייה גבתה ממנו אגרת כבאות בשנתיים שקדמו להגשת התובענה.

2. לאחר שהוגשה בקשת האישור, הגישה העירייה לבית המשפט קמא בקשה לסילוקה על הסף מחמת מעשה בית דין. לטענת העירייה, בשנת 2008 הוגשה נגדה תובענה ייצוגית בעילה זהה שהסתיימה בהסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין (להלן בהתאמה: התובענה הקודמת והסכם הפשרה). במסגרת הסכם הפשרה נקבע, בין היתר, כי מוסכם על הצדדים שהעירייה מוסמכת להטיל את אגרת הכבאות; כי הצדדים חלוקים בשאלה אם כינוי אגרת הכבאות בדרישת התשלום כ"אגרת אשפתונים ושירותים" בטעות היא פגם טכני או מהותי, אך אין צורך להכריע בכך; וכי הסכומים שהעירייה גבתה כאגרת כבאות בשנים 2005-2006 לא יושבו לתושבים, אך העירייה תפצה את חברי הקבוצה בכך שלא תגבה מהם אגרת כבאות החל מיום 1.1.2008 ועד 1.1.2013. בית המשפט נתן להסכם הפשרה תוקף של פסק דין בהתאם להליכים הקבועים בסעיף 18 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (ת"מ (מינהליים ת"א) 108/06 כץ נ' עיריית גבעתיים (1.7.2008)). העירייה טענה שהסכם הפשרה מקים מחסום דיוני של מעשה בית דין ולכן היה מקום לדחות את בקשת האישור על הסף.

3. בית המשפט לעניינים מינהליים (כב' השופטת מ' אגמון-גונון) דחה את הבקשה לסילוק בקשת האישור על הסף בקובעו כי שתי התובענות מתייחסות לקבוצות אחרות ולאגרות אחרות: התובענה הקודמת התייחסה לאגרה שכוונתה בטעות "אגרת שירותים ואשפתונים" ונגבתה בשנים 2005-2006, ואילו הבקשה הנוכחית מתייחסת ל"ארנונה מיוחדת – אגרת כבאות" שנגבתה בשנים 2008-2010. נקבע כי הסכם הפשרה אינו יכול להקים מעשה בית דין נגד תביעות עתידיות העוסקות באגרה אחרת ובקבוצה אחרת. לגופו של עניין, ומטעמים שעליהם עמד בית המשפט קמא, נפסק כי המבקשת לא הייתה מוסמכת לגבות את אגרת הכבאות משום שגבייתה מפרה את "חוקת ההקפאה", ואישר את ניהול התובענה כייצוגית.

4. מכאן בקשת הרשות לערער שלפניי, אשר לטענת המבקשת מעוררת שאלה עקרונית והיא אם היה מקום להורות על סילוק בקשת האישור על הסף מחמת מעשה בית דין לנוכח הסכם הפשרה. כמו כן נטען כי לגופו של עניין, שגה בית המשפט קמא בהחלטתו לאשר את ניהול התובענה כייצוגית.

5. נתבקשה תשובת המשיבים וכן עמדת משרד הפנים. המשיבים תמכו בהחלטת בית המשפט קמא; וכך גם משרד הפנים, שעמדתו לגוף המחלוקת המהותית היא שהעירייה לא הייתה מוסמכת לגבות את אגרת הכבאות, וזאת מבלי להביע עמדה לגבי טענות הגנה שונות שהיא עשויה להעלות, בין היתר, בסוגיית ההשבה. כמו כן ציין משרד הפנים שככלל אין בכוחן של הוראות בהסכם פשרה העוקפות את הדין או כובלות את שיקול דעתה של הרשות כדי לגרוע מתוקפן של הוראות חוק; וכי הוראות החוק יחולו על אף הסכם פשרה שאושר.

6. לאחר שעיינתי בבקשה, בתשובה ובעמדת משרד הפנים, כמו גם בעמדות בעלי הדין שהוגשו בתגובה לעמדת משרד הפנים, באתי למסקנה שאין מקום לברר את טענות העירייה לגבי בקשת האישור לעת הזו; והן תישמרנה לשלב הערעור על פסק הדין בתובענה הייצוגית לכשיינתן, וככל שיהיה בערעור צורך. הטעם לדבר הוא שלא שוכנעתי כי מתקיימים בנסיבות העניין המבחנים שנקבעו ברע"א 8761/09 סלקום ישראל בע"מ נ' פתאל, פסקה 5 (6.5.2010) (להלן: עניין פתאל) לבירור ערעורי המכוון להחלטה המאשרת תובענה ייצוגית בסמוך לאחר הינתנה. לפי המבחן הראשון שנקבע בעניין פתאל, כדי שערכאת הערעור תדון בסוגיה המועלית בתובענה הייצוגית בשלב שלאחר החלטת האישור, מוטל על הנתבע להראות, בין היתר, כי "המשמעות [מבחינתו] של קבלת התובענה הייצוגית היא חמורה במיוחד – בהתחשב בסכום התביעה, איתנותו הפיננסית של הנתבע ויתר הנתונים השייכים לעניין" (עניין פתאל, פסקה 5). איני סבור כי הונחה תשתית מספקת לטענה שלאישור התובענה הייצוגית תהיה השפעה מרחיקת לכת על מצבה הפיננסי של המבקשת. בהקשר זה טענה המבקשת כי סכום אגרת הכבאות מגיע כדי 4.3 מיליון ש"ח בשנה, ויצירת גירעון שנתי בסכום זה פוגע בקופה הציבורית. אין בנתון זה כשלעצמו כדי להניח תשתית מספקת לפגיעה קשה באינטרס הציבורי, בלא שהוצגה תשתית עובדתית מקיפה יותר. לפי המבחן השני שנקבע בעניין פתאל, "כאשר השאלות שנותרו פתוחות הינן רבות ומורכבות, ולעומת זאת השאלות שהוכרעו בהחלטת האישור הינן פשוטות יחסית, יש היגיון בטענה שעל ערכאת הערעור לדון באופן מידי בהשגות על החלטת האישור, בהנחה שהכרעה בסוגיות שנדונו עשויה לייתר את הצורך לדון בהמשך בשאלות המורכבות" (שם, פסקה 5). בענייננו, השאלות שנותרו להכרעה בתובענה הייצוגית על ידי הערכאה הדיונית – האם קיימת קבוצה, היקף ההשבה ואם הוא פרטני או כללי, ושאלת הייצוג על ידי המשיבים – אינן רבות ומורכבות והכרעה בהן לא תצרוך זמן שיפוטי רב. די בכך כדי לקבוע שאין הצדקה לחרוג מן הכלל ולברר את הערעור כעת. המבחן השלישי שנקבע בעניין פתאל נוגע לסיכויי הערעור. לגביו קבע השופט (כתוארו

אז) א' גרוניס כי "מבחינה פרקטית קיים לשיטתי קושי רב להעריך סיכויים של הליך ערעורי. סבורני, כי אין טעם ותוחלת בבחינה מקדמית מדוקדקת של סיכויי בקשת רשות הערעור. לשיקול הנוגע לסיכויי ההליך יש מקום רק במקרי קצה. היינו, כאשר הקשיים שבהחלטת האישור, או היעדרם, בולטים על פני הדברים" (ש). איני סבור כי הבקשות שלפנינו באות בגדר אותם מקרי קצה.

7. אשר על כן, החלטתי לדחות את הבקשה, תוך שטענות המבקשת המכוונות להחלטת בית המשפט קמא שמורות לה במלואן לשלב הערעור על פסק הדין. העירייה תשא בהוצאות המשיבים 1-2 בסך של 10,000 ש"ח.

ניתנה היום, י"ז בתמוז התשע"ג (25.6.2013).

ש ו פ ט